

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **Z., P.**, IČO: X., proti žalovanému: **Krajský súd v Banskej Bystrici**, 974 87 Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Spr. 3024/11 z 18.8.2011, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej pod sp. zn. 23S/92/2011 a sp. zn. 23S/94/2011, takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. M. Ď. a Mgr. J. G. **s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 23S/92/2011 a sp. zn. 23S/94/2011.

Sudcovia JUDr. A., JUDr. J., Mgr. Š., p. Ľ., Mgr. I., JUDr. D., JUDr. Ing. J., PhD., JUDr. I., p. Š., JUDr. D., JUDr. O., JUDr. D., JUDr. J. , JUDr. D., JUDr. A., JUDr. Z., Mgr. E., JUDr. J., JUDr. M., JUDr. P., JUDr. M., JUDr. M., JUDr. M. Segeč, JUDr. J., JUDr. M., PhD., JUDr. E., JUDr. F., JUDr. Ľ., JUDr. J., JUDr. M., JUDr. E., JUDr. A., JUDr. E. **n i e s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 23S/92/2011 a sp. zn. 23S/94/2011.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Banskej Bystrici predložil spisy sp. zn. 23S/92/2011 a 23S/94/2011 žalobcu Z., P., zast. JUDr. I. Š., advokát, AK S. c/a Krajský súd Banská Bystrica spolu s vyjadrením sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici, za účelom rozhodnutia o vylúčení sudcov z prejednávania a rozhodovania vecí.

Sudcovia krajského súdu uvedení vo výroku v zásade všetci (okrem predsedu súdu JUDr. M.M. a podpredsedu súdu Mgr. J.J., ktorí poukázali na svoje funkčné postavenie predstaviteľov správy súdu), zhodne uviedli, že sa cítia byť zaujatí, z dôvodu, že sú sudcami Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý je ich zamestnávateľom, čo môže vzbudiť pochybnosti o ich nezaujatosti, resp. sa z toho dôvodu cítia byť zaujatí; inak so žalobcom, ako s účastníkom konania nemajú žiadny vzťah. Vo veci sa necítia byť zaujatí JUDr. A..

Najvyšší súd na základe predloženej spisovej dokumentácie konštatuje, že zo strany žalobcu neboli vznesené námietky zaujatosti sudcov krajského súdu, na ktorý bola podaná žaloba.

Najvyšší súd vzhľadom na skutočnosť, že predseda súdu JUDr. M. Ď., ako orgán správy súdu rozhodoval v správnom konaní a je preto zo zákona vylúčená možnosť jeho rozhodovania ako sudcu v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, týmto rozhodnutím vo výroku deklaruje skutočnosť, že predseda súdu je z konania a rozhodovania vylúčený.

Podpredseda súdu Mgr. J. G., ako orgán správy súdu sa môže podieľať na správnom konaní a rozhodovaní v danej veci týkajúcej sa správy súdu alebo konať za súd v súdnom konaní, preto považuje najvyšší súd za dôvodné aj vylúčenie podpredsedu súdu z konania a rozhodovania vo veci preskúmania rozhodnutia orgánu správy súdu.

Najvyšší súd o vylúčení predstaviteľov správy súdu rozhodol v súlade so svojou judikatúrou v obdobných veciach preskúmania zákonnosti rozhodnutí orgánov správy súdov podľa zákona č. 211/2000 Z.z., pričom poukazuje na uznesenie senátu správneho kolégia, napr. vo veci 6Ndz/7/2011, ktoré bolo publikované na internetovej stránke NS SR, vo veci zhodného účastníka na strane žalobcu. (Obdobne tiež 7Ndz/7/2011).

S poukazom na rovnakú judikatúru najvyšší súd však nepovažuje za dôvodné prejavy pochybnosti vyslovené ostatnými sudcami krajského súdu o svojej zaujatosti a nevidí dôvod pre ich vylúčenie.

Predovšetkým najvyšší súd konštatuje, že vzhľadom na stúpajúcu frekvenciu žiadostí o informácie, o ktoré sú žiadané aj orgány správy súdu, nie je možné vylúčiť ani žaloby o preskúmanie negatívnych rozhodnutí o takýchto žiadostiach. Najvyšší súd vo všeobecnosti nepovažuje za prijateľné paušálne vylučovanie sudcov toho ktorého súdu len preto, že žalovaným je samotný súd v dôsledku rozhodnutia vydaného orgánom správy súdu (predsedom alebo podpredsedom súdu).

Podľa čl. 141 Ústavy Slovenskej republiky súdnictvo vykonávajú nezávislé a nestranné súdy. Súdnictvo sa vykonáva na všetkých stupňoch oddelene od iných štátnych orgánov. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Podľa § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) sudca je predstaviteľ súdnej moci. Právomoc súdu sudca vykonáva na nezávislom a nestrannom súde oddelene od iných štátnych orgánov. Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných priťahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom. Podľa § 30 citovaného zákona v záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný dbať svojim správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. V občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Z toho vyplýva, že sudca musí byť nielen nestranný, ale sa musí ako nestranní javiť navonok. Podľa § 25 ods. 1 zákona o sudcoch vymenovaním za sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu, z ktorého vyplývajú práva a povinnosti sudcu a štátu upravené týmto zákonom; za štát v týchto vzťahoch koná ústredný orgán štátnej správy súdov, ktorého pôsobnosť upravuje osobitný predpis.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Podľa § 15 ods. 1 OSP ak sa sudca dozvie o skutočnostiach, pre ktoré je vylúčený, oznámi to neodkladne predsedovi súdu. Podľa ods. 2 ak skutočnosti podľa ods. 1 predpokladajú vylúčenie ďalších sudcov toho istého súdu, sudca pripojí k oznámeniu aj vyjadrenia týchto sudcov.

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednaniu vecí, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď: 1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), 2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)], 3. k zástupcom účastníkov konania.

Základom pre záver o nevyhnutnosti vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí je pochybnosť o jeho nezaujatosti. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existenciu určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pochybnosti o možných námietkach zaujatosti, ale musí byť sudcom oznámený aj dôvod a objektívne zistenie, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti.

Ako je už spomenuté vyššie, sudcov pomer k účastníkom alebo ich zástupcom môže byť založený predovšetkým na príbuzenskom alebo jemu obdobnom vzťahu, ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský, či naopak zjavne nepriateľský. Do úvahy prichádza i vzťah ekonomickej závislosti. Uplatnená námietka zaujatosti pre pomer sudcu k veci musí byť v príčinnej súvislosti s predmetom daného konania. (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 76/1999 z 20. júla 1999.)

V danej veci väčšina z namietajúcich sa sudcov uviedla ako dôvod svojej zaujatosti (alebo vznesenia možných námietok zaujatosti) pomer k žalovanému, avšak neuviedla, čo im konkrétne bráni v rozhodnutí predmetnej veci. Samotná formulácia „som sudcom/sudkyňou Krajského súdu v Banskej Bystrici“, resp. doplnená o konštatovanie, že „krajský súd je mojim zamestnávateľom“ nezodpovedá zákonnej požiadavke uvedenej v § 14 ods. 1 O.s.p., a to najmä s prihliadnutím na ustanovenie § 2, § 25 ods. 1 a § 30 zákona o sudcoch a čl. 141 a 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Najvyšší súd s poukazom na uvedené ústavné články a ustanovenia zákona podčiarkuje, že sudca nie je zamestnancom súdu a súd nie je jeho zamestnávateľom a už samotná formulácia uvedeného dôvodu popiera ústavou garantované oddelenie výkonu súdnictva (konanie a rozhodovanie) od správy súdu a jeho predstaviteľa.

Pre vylúčenie sudcu v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. neobstojí ani vyjadrenie sudcov, ktorí pre dôvod svojej zaujatosti považujú predsedu krajského súdu za svojho nadriadeného. V zmysle zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 35 cit. zák.) pôsobnosť predsedu súdu v oblasti riadenia a správy súdu je potrebné vnímať ako súhrn určitých oprávnení a zároveň aj ako zákonom dané povinnosti; predseda je zároveň štatutárnym orgánom súdu, pokiaľ tento zákon nezveruje toto postavenie v oblasti správy súdu inému subjektu – riaditeľovi správy súdu. V zmysle § 32 a § 33 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov orgány riadenia a správy súdu (t. j. predseda súdu a podpredseda súdu) vykonávajú riadenie a správu súdov v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom; úlohou riadenia a správy súdov je vytvárať súdom Slovenskej republiky podmienky na riadny výkon súdnictva najmä v oblasti personálnej, organizačnej, ekonomickej, finančnej, odbornej a dohliadať na riadny výkon súdnictva spôsobom a v medziach ustanovených zákonom, pričom riadenie a správa súdov nesmú zasahovať do rozhodovacej činnosti súdov. Z uvedeného je zrejmé, že predseda súdu nie je nadriadeným sudcu ani sudca nie je podriadeným predsedovi súdu.

Práve ústavou garantovaná nezávislosť sudcov, oddelenie súdnictva od iných štátnych orgánov a osobitný vzťah sudcu k štátu sudcovi umožňuje konať a rozhodovať nezávisle a nezaujato vo všetkých veciach, teda aj vo veciach, ktoré sa týkajú nielen štátu, s ktorým tento vzťah po dobu výkonu svojej sudcovskej funkcie udržiava, ale aj vo veciach týkajúcich sa orgánov správy súdu, nevynímajúc ani súd, na ktorom aktuálne vykonáva svoju

funkciu. K tomuto postoju čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky výslovne sudcovi priznáva nezávislosť pri výkone jeho funkcie a sudca je povinný sa týmto ústavným príkazom riadiť.

Keďže Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by bola z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p. relevantná pre vzťah sudcov krajského súdu k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom a ani z vyjadrení uvedených sudcov, ktorým vec podľa rozvrhu práce pripadla na rozhodnutie a ani ostatných sudcov, nevyplývajú žiadne zákonné dôvody pre ich vylúčenie, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa ustanovenia § 16 ods. 1 druhá veta O.s.p. tak, že označení sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustné odvolanie.

V Bratislave 24. januára 2012

JUDr. Ida H a n z e l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková